

Relanceplan Vlaamse Regering – Vlaamse Veerkracht

Vlaanderen veert recht na Corona

Vlaanderen heeft vreselijke maanden achter de rug. We hebben helaas veel te vroeg afscheid moeten nemen van vele dierbaren die door het Corona-virus besmet waren. Honderdduizenden mensen werden tijdelijk werkloos. Alleenstaanden, en ouderen in het bijzonder, werden vaak getroffen door eenzaamheid. Menselijke contacten werden tot een minimum herleid, massa-evenementen waren uit den boze, klassen en kantoren gingen dicht, winkels, horeca en bedrijven zagen hun omzet kelderen. De “gamechanger” was geen oorlog, geen aardbeving, geen nucleaire ramp, maar een gemeen virus.

Angst en eenzaamheid slopen in ons leven. Maar Vlamingen kunnen keihard terugvechten. Opveren! We zullen nog een tijdlang vechtend moeten samenleven met dat virus. Maar het is nu tijd om onze rug te rechten. Vanzelfsprekend moeten we de veiligheidsregels nauwgezet respecteren. Maar we gaan en willen opnieuw léven. Bourgondiërs als we zijn.

Door onze Vlaamse veerkracht kunnen we zelfs sterker uit deze crisis komen. Corona heeft de Vlaming weerbaarder gemaakt. We ontdekten de mogelijkheden van digitale toepassingen. We leerden efficiënt thuis te werken en lessen te volgen. We denken langer na hoe en wanneer we ons verplaatsen. We leerden opnieuw genieten van nabijheid, familie, vrienden. Uitstapjes en vakantie in eigen land werden hip. Ook onze bedrijven en ons onderwijs pasten zich aan, soms verbazend snel.

Deze crisis biedt een enorme opportuniteit die we moeten grijpen. Daarom lanceren we vandaag het relanceplan Vlaamse Veerkracht, een ambitieus plan dat Vlaanderen aan de top van Europa wil brengen.

Dit is hét moment om te investeren en zo onze welvaart veilig te stellen. Dit is ook hét moment om een versnelling hoger te schakelen naar een meer duurzame economie en om te investeren in innovatie, onderwijs en opleiding, in natuur en omgeving. We mikken op state-of-the-art infrastructuur voor Vlaanderen, niet het minst op het vlak van (fiets-) mobiliteit. We zetten alles op alles om Vlaanderen digitaal te transformeren en resoluut de weg naar de 5G-snelweg in te nemen. Met de juiste investeringen kunnen we de productiviteit en competitiviteit van onze economie de komende jaren omhoog doen schieten. We gaan onze bedrijven en onze burgers stimuleren om te investeren.

De Vlaamse overheid moet ook zelf het goede voorbeeld geven. We grijpen dit momentum aan om de Vlaamse ambities op te krikken, om te versterken waar we goed in zijn en ons te bevrijden van een aantal kwalen die we al lang meedragen. We maken onze administraties slagkrachtiger, vinniger en oplossingsgericht. Overheid en privé-initiatieven moeten elkaar versterken en niet tegenwerken. Bedrijven, particulieren en overheden moeten sneller een vergunning kunnen krijgen. We willen minder regeltjes en meer efficiëntie. Daadkracht. Digitalisering zal ons daarbij helpen en ons leven aangenamer maken. Subsidies zijn vaak nuttig en nodig, maar mogelijk zijn sommige subsidies minder doeltreffend.

Mentaal en sociaal zijn we geraakt, maar onze veerkracht is niet aangetast. Daarom investeren we voluit in het welbevinden van mensen, in de zorg en de zorgverleners. Tijdens de coronacrisis hebben we voor hen terecht geapplaudisseerd, maar het zou te gemakkelijk zijn het daarbij te laten. We besteden ook speciale aandacht aan de meest kwetsbare mensen onder ons, want iedereen moet mee aan boord, we laten niemand in de steek.

Al deze plannen kosten geld, veel geld. Het zijn inspanningen, maar ze zijn een springplank naar beter en hoger. We willen, moeten en zullen Vlaanderen doen heropleven.

Bij de opmaak van ons relanceplan hebben we ons laten inspireren door de aanbevelingen van een economisch en maatschappelijk comité en het relanceplan van de SERV. Bij de uitvoering van onze plannen blijft het integrale Vlaams Regeerakkoord uiteraard de leidraad. We organiseren verdere betrokkenheid van de relancecomités en zorgen voor een maximale doelmatigheid.

De komende weken en maanden wordt het nog meer zwoegen en zweten, zoals Flandriens. Die strijden om de Ronde te winnen. Wij Vlamingen hebben er de benen en de hersenen voor. Samen kunnen wij de bergen aan. Zes miljoen Vlamingen, één ploeg, met ambitie en Vlaamse veerkracht.

Investeren, maar ook hervormen

Investeren alleen zal niet volstaan. We stellen immers vast dat investeringen, ook in een wereld zonder virus, vaak belemmerd of vertraagd worden door andere oorzaken dan een tekort aan budgettaire middelen. Elke crisis moet dan ook aangegrepen worden als een opportuniteit om hervormingen door te voeren, om disfuncties weg te werken, processen te vereenvoudigen en de werking van de Vlaamse overheid structureel verder te verbeteren. Zo maximaliseren we de “return on investment” van elke euro die we bijkomend investeren.

Daarom zullen we in 2021 meteen werk maken van enkele belangrijke hervormingswerven:

- Snellere vergunnings- en beroepsprocedures
  - Optimaliseren van de Omgevingsvergunning: sneller, beter, oplossingsgericht en beslissingen op het juiste niveau + minimale dossierlast
  - Hervorming milieueffectenrapportage
  - Evaluatie en optimalisatie van het decreet complexe projecten (op basis van de recente ervaringen)
  - Snellere beroepsprocedures en wegwerken achterstand => extra rechters voor de Raad voor Vergunningsbetwistingen, met het oog op de inkorting van de doorlooptijd van dossiers tot max. 9 maanden
  - Invoering van een minnelijke onderhandelingstermijn in het Vlaamse onteigeningsdecreet
  - Versterking van de VIP-cel bij het departement Omgeving, zodat aan een groter aantal infrastructuurprojecten het VIP-statuut gegeven kan worden met een begeleiding op maat

- Administratieve vereenvoudiging (als collectief regeringsproject, opgevolgd door de KERN, i.s.m. onze administraties, met externe begeleiding en met uitnodiging aan de samenleving om hieraan mee te werken) => grootschalige operatie tegen regelgeving via “schrapsessies”;

uiterlijk tegen de zomer van 2021 moet deze operatie leiden tot een eerste pakket maatregelen

- We geven vertrouwen aan lokale besturen, o.a. door de implementatie van een structurele decentralisatie-oefening. Tegelijk maken we verder werk van de cultuuromslag weg van bevoogding en betutteling. Regiovorming moet coherent en van onderuit worden opgebouwd om tot een heldere afbakening te komen die gedragen is door betrokken lokale besturen. De Vlaamse overheid en de diverse sectoren stemmen hun werkingsgebieden hier maximaal op elkaar af.
- Investeren in Vlaamse kennisoverheid
  - Versterking Vlaamse Statistische Autoriteit met oog op dataverzameling en structurele panelbevraging
  - Versterking Studiedienst Vlaamse Regering, deels binnen een netwerkmodel via bundeling van bestaande kenniscapaciteiten in de globale Vlaamse overheid
  - De VDAB speelt als dataregisseur de komende periode een cruciale rol om de nodige gegevens te verzamelen over nieuwe doelgroepen op de arbeidsmarkt om zo haar proactieve rol te kunnen spelen bv. om tijdelijk werklozen en inactieven te bereiken en tevens te fungeren als geanonimiseerd dataplatform op macroniveau. Als dataregisseur kunnen deze gegevens dienen om het arbeidsmarktbeleid beter vorm te geven en in te spelen op tendensen, zoals wijzigende competentienoden.
- Spending reviews op bredere schaal uitrollen
  - Er zal een enveloppe worden voorzien om met interne én externe expertise een heroverweging te organiseren van elke grote uitgavenpost. Voor elk van deze posten zal de opportuniteit, efficiëntie en doelmatigheid worden nagegaan. Tegelijk zal voor elk van deze posten opgesteld worden welke hervormingen of besparingen mogelijk zijn o.a. door efficiënter, effectiever en gedigitaliseerd te werken.
  - De studies zullen uitgevoerd worden in nauwe samenwerking met de betrokken departementen, waarbij het departement F&B voor elke studie de secretariaatsrol op zich neemt, met externe ondersteuning. De studies zullen ten laatste eind juni 2021 worden opgeleverd.

Deze hervormingen zullen niet alleen leiden tot een efficiëntere Vlaamse overheid, maar zullen tegelijk een meer gefundeerde basis opleveren voor het maken van budgettaire keuzes.

Budgettaire aanpak

Enkel eenmalige investeringen

- Buiten de begrotingsdoelstelling
- Algemene relance-provisie bij het departement F&B met een ruiter, van waaruit herverdelingen kunnen gebeuren volgens het tempo van realisatie

We maken daarbij een beperkt aantal uitzonderingen toegespitst op twee specifieke domeinen:

- Welzijn: een performante zorgsector is (a fortiori in tijden van gezondheidscrisissen) onontbeerlijk voor de relance, zowel economisch als maatschappelijk, en de nood aan een ambitieus sociaal akkoord met de zorgsector vereist nu eenmaal budgetten die van nature grotendeels recurrent zijn;
- Onderwijs: behalve investeringen in infrastructuur (zoals schoolgebouwen, IT etc.) vereisen sommige relancemaatregelen in Onderwijs ook recurrente budgetten

Vanzelfsprekend worden deze recurrente uitgaven i.t.t. de eenmalige investeringen in het kader van dit relanceplan wel degelijk binnen de begrotingsdoelstellingen opgenomen.

Voor financiering moeten we maximaal inspelen op Europese fondsen (subsidies/leningen), waarbij Vlaanderen haar rechtmatig deel moet krijgen van de voor België voorziene middelen in het Europees Herstelfonds; we voorzien tevens de nodige flexibiliteit aan lokale besturen zodat ook zij hun investeringen verder kunnen opschroeven; en met Vlaamse middelen voor kapitaalversterking bij bedrijven creëren we ook een hefboomeffect op aanzienlijke private investeringen; de combinatie van lokale, Vlaamse, Europese en private investeringen moet in zijn totaliteit de economische relance een enorme boost geven en ons macro-economisch groeipotentieel op korte én middellange termijn vergroten.

Traject naar een begroting in evenwicht

- De Vlaamse economie en samenleving hebben nu nood aan sterke investeringsimpulsen. Maar op termijn zullen de gemaakte schulden als gevolg van de Corona-crisis terugbetaald moeten worden. Idealiter kan dit deels via toekomstige hogere groeicijfers, daarom is het cruciaal dat in ons relanceplan de juiste keuzes gemaakt worden.
- In 2021 leggen we de focus op enerzijds de strijd tegen én het verantwoord samenleven met het Corona-virus en anderzijds het herstel van onze Vlaamse economie en samenleving. Ook de Brexit zal ons voor een grote uitdaging stellen die we moeten aanpakken.
- Zodra de economische groei zich herpakt en we een meer betrouwbaar zicht krijgen op het structurele budgettaire effect van de Corona-crisis, zal de Vlaamse Regering een traject naar een begroting in evenwicht uitstippelen en maatregelen nemen om het tekort structureel te verminderen.

Kapitaalversterking bedrijven en ondersteuning export (=> private investeringen)

Op korte termijn is het cruciaal dat bedrijven hun liquiditeit en solvabiliteit zo goed mogelijk kunnen versterken. Aandeelhouders en banken spelen hierin de voornaamste rol, maar als overheid kunnen we aanvullend optreden waar er sprake is van marktfalen. De Vlaamse Regering heeft hier al een aantal belangrijke beslissingen in genomen, die nu op het terrein verder uitgewerkt moeten worden.

PMV-instrumenten maximaal ontplooiën voor leningen, kapitaalsparticipaties en waarborgen:

- Pakket van 500 miljoen euro voor zeer goedkope achtergestelde leningen aan enerzijds start-ups & scale-ups en anderzijds KMO's
- Extra capaciteit voor Gigarant (3 miljard euro) en voor PMV/Z-Waarborgen (400 miljoen euro) => hefboom voor maximale bancaire financiering
- Welvaartsfonds (beheerd door PMV) van 500 miljoen euro (waarvan 240 miljoen euro Vlaams/publiek en rest privaat)
- Uitbreiding van de win-win-lening en vriendenaandeel

Als gevolg van al deze nieuwe opdrachten moet PMV als organisatie ook een enorme transitie doormaken (met o.a. een verdubbeling van de balans op 1 jaar tijd). Dit biedt de opportuniteit voor een strategische oefening over een "PMV 2.0", een nog slagkrachtigere organisatie en een hernieuwd samenwerkingsakkoord tussen PMV en het Vlaams Gewest.

Specifiek voor de relance van de media en de audiovisuele productiesector nemen we de volgende ondersteunende maatregelen:

- Oprichting garantiefonds voor de Vlaamse audiovisuele productiesector, met het oog op het kunnen afsluiten van een productieverzekering;
- Eenmalig extra budget voor het VAF (mediafonds, filmfonds en gamefonds) om de productie van Vlaamse content te verhogen
- Technologische innovatieprojecten in het medialandschap (steeds i.s.m. alle spelers)

We stimuleren private investeringen bovendien door verouderde en al dan niet vervuilde bedrijfsterreinen te saneren/vernieuwen, alsook met premies voor de bestrijding van leegstaande en verwaarloosde bedrijfsruimten.

Publieke investeringen

Versnelling/verhoging van investeringen in infrastructuur => we verhogen de VAK-investeringsenveloppe voorzien voor deze regeerperiode met het oog op het versneld realiseren van belangrijke investeringsprojecten:

- Mobiliteit & Openbare Werken: m.i.v. fietsinfrastructuur, binnenvaart, sluisen, kaaimuren, verhoging bruggen, missing links & gevaarlijke punten, tramprojecten etc. (waar mogelijk kan dit desgevallend via PPS)
- Culturele topinfrastructuur, sportinfrastructuur en onroerend erfgoed
- Scholenbouw: nieuw PPS-programma + verder wegwerken reguliere wachtlijsten

- Onderzoeksinfrastructuur (bij SOC's, speerpuntclusters, Vlaamse onderzoeksinstellingen en hoger onderwijs)
- Ziekenhuis- en welzijnsinfrastructuur
- Congres-, beurs- en toeristische infrastructuur (waar mogelijk met gedeelde cultuurbestemming): capaciteits- en kwaliteitsverhoging van bestaande infrastructuren & nieuwbouw waar nodig => waar mogelijk via PPS
- Jeugdinfrastructuur => structurele aanpak voor bovenlokale jeugdinfrastructuur
- Stadsvernieuwingsprojecten & versterking handelskernen
- Vlaamse Gemeenschapsinfrastructuur in Brussel
- Sociale huisvesting: zowel nieuwbouw als renovatie

Oosterweelverbinding => waken over optimale uitvoering

- Grootste infrastructuurproject van West-Europa: mobiliteitsproject, maar tevens leefbaarheidsproject én welvaartsproject (o.a. tewerkstelling in bouw- en constructiesector)
- Sterke project governance nodig, investeringen in modal shift alsook flexibiliteit/wendbaarheid inzake regelgeving en toepassing van procedures => in het kader van relance: zo snel mogelijke uitvoering van project

In samenwerking met intercommunales en private bedrijven investeren we ook in:

- Een versnelde uitrol van digitale meters (ongeveer 2 miljard euro investering door Fluvius gespreid over 10 jaar, waarvan 80% tegen 2025)
- Een versnelde uitrol van een glasvezelnetwerk en 5G i.s.m. o.a. Fluvius & mobiele operatoren

Met de Blue Deal pakken we de droogteproblematiek en de waterschaarste op een krachtdadige manier aan. We zetten in op infiltratie om van Vlaanderen opnieuw een spons te maken zodat we water optimaal kunnen benutten. We geven water opnieuw ruimte.

Digitale transformatie

Deze crisisperiode moeten we gebruiken om de kansen van de digitale revolutie te grijpen. Het moet gaan om een groeistrategie die tot doel heeft Vlaanderen te stimuleren een toonaangevende data-economie en -maatschappij (zowel economische als gezondheids- en welzijnsdata) op te bouwen en tegelijkertijd het vertrouwen van het publiek in datagebruik te waarborgen. Data zijn onze levensader gebleken tijdens de crisis. Het moet ook over meer gaan dan het digitaliseren van papieren processen. Het gaat ook om veranderingen in de werkwijze en communicatie van ondernemingen en van de overheid. Om hoe we onze dienstverlening organiseren en maatschappelijke vraagstukken op- en aanpakken. Tenslotte, door in te zetten op de ontwikkeling van digitale talenten, verzekeren we het succes van deze noodzakelijke digitale transformatie – de economische verzekering voor vandaag én morgen.

Deze transformatie dient dan ook te steunen op drie horizontale basispijlers:

1. Digitale transformatie van economie en maatschappij door data als grondstof van de economie en maatschappij te valoriseren

In de eerste plaats zullen we onze ondernemingen er toe aanzetten om nieuwe data- en digitale toepassingen te integreren en hun O&O-inspanningen op digitaal vlak op te drijven. Via het VLAIO worden daartoe stimulerings- en kennisverspreidingsinitiatieven uitgerold. Ook kmo's moeten volop de digitalisering omarmen. Tevens zorgen we er voor dat O&O-bedrijfsprojecten voor digitalisering op innovatiesteun kunnen rekenen.

Daarnaast richten we een Vlaams data-nutsbedrijf op. Een data-nutsbedrijf is een intelligente verkeerswisselaar van data die er voor zorgt dat er een gelijk data-speelveld is voor alle publieke en private spelers binnen aangesloten ecosystemen. Het vertrouwen in de data-economie wordt geborgd door een neutrale derde partij – het nutsbedrijf – op te richten die data-deling binnen verticale sectoren kan opzetten zonder dat bedrijven, organisaties en overheden in dit ecosysteem de controle over de toegang tot hun data verliezen. Data is de grondstof van de nieuwe maatschappij en economie maar die grondstof moet bewerkt worden, aan kwaliteitsstandaarden beantwoorden om waarde te hebben en moet stromen, zoals andere nutsvoorzieningen. Een digitaal kluzensysteem, toestemmingsmechanismen en een dataverbruiksvergoeding zijn hiervan de hoekstenen. Voorbeelden van dergelijke digitale kluzensystemen zijn terug te vinden in de sector gezondheid, met VITALink als voorbeeld bij uitstek en waar er ook afspraken gemaakt worden over internationale standaarden.

Concreet faciliteren we het verdere succes van 'Mobility as a Service' door in te zetten op data uitwisseling tussen de verschillende partijen. Dit garandeert dat iedere vervoerder en MaaS-aanbieder aan kan sluiten en er geen enkele partij wordt buitengesloten. Zo kunnen nationale, regionale en lokale mobiliteitsdiensten samenkomen op één platform, waarbij er zowel publieke als private partners actief zijn.

Daarnaast willen we de toegenomen mobiliteit op de Vlaamse vastgoedmarkt verder ondersteunen. Burgers en bedrijven verwerven en verkopen steeds vaker onroerend goed en verwachten daarbij dat de verschillende overheden sneller en laagdrempeliger dan vandaag relevante én correcte informatie over dat vastgoed kunnen verschaffen. Om de baten voor alle actoren binnen bereik te brengen, moet in het domein van vastgoedinformatie een data-snelweg worden aangelegd. We bouwen Vlaanderen uit tot een slimme regio zoals vastgelegd in het plan van aanpak van de Vlaamse regering, dat gebaseerd is op de studie over het ecosysteem smart cities. We zetten verder in op thematische oproepen die de digitalisering bij gemeenten versnellen en de dienstverlening naar burgers en bedrijven versterken.

Ook wensen we in het kader van het smart cities project een data-platform op te zetten voor sensordata zodat deze data ook bruikbaar over andere toepassingen heen kan gebruikt worden. Er wordt in deze en andere casussen op het vlak van smart cities gelinkt naar de Vlaamse governance-structuur voor de uitbouw van de Slimme regio Vlaanderen. De uitbouw van dit en andere smart city platformen blijft zich ook conformeren aan de principes van de Vlaamse Open City Architectuur.

We investeren in een innovatief digitaal transformatieprogramma voor de Vlaamse en regionale media, dat voornamelijk bouwt op een gedeelde media- en data-infrastructuur in twee domeinen: betrouwbare data, algoritmes en media-inhouden gecombineerd met een performante digitale productie, opslag en distributie.

Tevens starten we een Meetnet water op dat via publiek-private datadeling alle relevante open data op één plaats aanbiedt. In de ambitie naar een meer circulaire economie zullen we de data gekoppeld aan de afvalstromen in kaart brengen waardoor deze potentiële grondstoffen op transparante wijze, via vraag en aanbod, worden samengebracht.

Naast het economische aspect moet er ook aandacht besteed worden aan de burger als zorgvrager, die centraal staat in de zorg. Daarom moeten we de zorg kunnen afstemmen op de persoonlijke behoeften, wensen en voorkeuren van elke burger en moet er door de zorgverleners multidisciplinair samen gewerkt worden. Dit doen we door de realisatie van een digitaal zorg- en ondersteuningsplan en een elektronisch patiëntendossier voor de eerste lijn. We zorgen er zo voor dat digitale gedeelde informatie ingezet kan worden voor het bepalen en evalueren van het gezondheidsbeleid, voor wetenschappelijk onderzoek en ter ondersteuning van de zorg- en hulpverlening. We ontwikkelen een 'blended care'-oplossing in de hulpverlening, in de vorm van een veilig elektronisch begeleidingsplatform, met mogelijkheden voor online- en fysieke ontmoeting, voortbouwend op de ervaringen met online hulpverlening tijdens eerste coronagolf. Dit gebeurt bij voorkeur geïntegreerd in een elektronisch begeleidingsdossier. Op die manier werken we ook aan administratieve vereenvoudiging. We ondersteunen voorzieningen bij de implementatie ervan.

Bijkomend wensen we ook in te zetten om het (e-inclusief) vertrouwen van de burger in de data-economie te versterken waarbij we burgers zelf controle willen geven over data zodat ze die vlotter en veiliger kunnen delen en zo een zelf beheerde digitale identiteit kunnen creëren. We investeren in de kennisopbouw rond de solid-technologie bij onze universiteiten. Vlaanderen treedt hier naar voor als pionier en zal in dit kader onder meer een gepersonaliseerd loopbaanplatform en leer- en loopbaanrekening lanceren om mensen te helpen werk te vinden, opleiding te volgen, zich te herscholen en de werkzaamheidsgraad verder te verhogen.

2. Digitale transformatie overheidsdienstverlening

Het uitgangspunt van digitale dienstverlening is dat we deze ontwerpen vanuit de leefwereld van mensen en bedrijven. De aanpak levensgebeurtenissen past geheel in die lijn. Dit vraagt om samenwerking, afspraken en standaardisatie, en dus om centrale regie en coördinatie. Dit vraagt ook een significante ondersteuning van de lokale besturen. Veel dienstverleningsprocessen zijn immers interbestuurlijk van aard. Om te komen tot een meer samenhangende digitale transformatie van de overheid zetten we een ondersteuningsstructuur op voor de Vlaamse en lokale besturen (met lokaal aandeelhouderschap) in nauwe samenwerking met het data-nutsbedrijf (onder meer inzake smart cities) en de lokale besturen, lanceren we een verenigingsloket en versnellen we de uitrol van burgerprofiel en e-loket voor ondernemingen 'as a service' ingeplugd in de websites van lokale besturen zodat deze volwaardige, unieke digitale toegangspoorten worden voor de dienstverlening van zowel de lokale, Vlaamse als federale overheid. Via geïntegreerde koppeling van mijn Burgerprofiel op de ICT-systemen van de lokale besturen versnellen en versterken we de digitale transformatie lokaal als een eerste stap in het kader van het project 'Gemeente zonder gemeentehuis'. Tegelijkertijd investeren we ook binnen de Vlaamse Overheid in de achterliggende systemen en processen, als cruciale bouwsteen, om deze gemeenschappelijke dienstverlening te faciliteren.

Daarnaast maken we werk van een versnelde en verbeterde digitale behandeling en ontsluiting van de Omgevingsvergunning doorheen de volledige procedure van indiening tot rechtsbescherming

inclusief de volledige digitalisering van de DBRC en de verbeterde digitale publieke ontsluiting van het Omgevingsloket in corona tijden.

De investeringen in digitalisering bij de overheid moeten ook een hefboom betekenen voor onze lokale technologische industrie. Daartoe ondersteunen we de lokale besturen om hun smart-city-projecten te ontwikkelen en op te schalen.

Over alle cultuuractoren heen zal in samenwerking met de private markt een reservatie- en ticketing-platform worden uitgewerkt.

Voor de Vlaamse sociale bescherming en het groepakket van elke burger bouwen we aan applicaties, waarbij de burger (of zijn vertegenwoordiger) onder andere zelf een aanvraag voor een zorgbudget kan indienen en de status van zijn dossier kan opvolgen (aangevraagd, beslist,..). Voorts bouwen we het digitaal platform Vlaamse sociale bescherming op tot een performant en faciliterend systeem. Op basis van de beschikbare digitale gegevensstromen wordt gestreefd naar een maximale, automatische toekenning van rechten, met een minimale tussenkomst van de burger waarbij we waar mogelijk gebruik maken van MAGDA.

De gefaseerde implementatie van BelRAI in verschillende sectoren moet het proces van automatische toekenning verder versnellen.

3. Ontwikkeling van digitale talenten

De coronacrisis maakte het belang van digitalisering op school, de arbeidsmarkt en de samenleving op verschillende vlakken nog duidelijker. In eerste instantie waren digitale middelen de eerste hulplijn om afstandslernen mogelijk te maken. Daarnaast versnelde de coronacrisis de nood naar meer maatwerk als één van de antwoorden op ongekwalificeerde uitval, de achteruit lopende kwaliteitcijfers van het onderwijs en de deelname aan het levenslang leren. Digitalisering maakt dat educatief maatwerk mogelijk wordt. Meer maatwerk in onderwijs, opleiding en inburgering betekent dat men zich rond de lerende organiseert en betekent dus ook dat men onderwijs- en leerinnovatie opzet over onderwijsnetten, (private) opleidingsverstrekkers en leerwerkplekken heen en een connectiviteitsmodel uitrolt dat inzet op schaalvoordelen. Daartoe wensen we in het onderwijs en inburgering maximaal het digitaal afstandsonderwijs kwalitatief te verduurzamen alsook opleidingen in het kader van levenslang leren maximaal digitaal te faciliteren. Om van de digitale transformatie een economisch en maatschappelijk succes te maken versterken we de digitale vaardigheden van alle Vlamingen. Daarvoor wordt er een ambitieus programma uitgewerkt om komaf te maken met 'digibetisme' en mediawijsheid te versterken. Hiertoe ondersteunen we lokale partnerschappen waarbij o.a. onderwijs- en opleidingsverstrekkers, lokale besturen en kringloopcentra, een initiatief nemen om kwetsbare groepen mee te krijgen in de digitaliseringsgolf. Via digi-banken stellen deze partnerschappen apparatuur ter beschikking en verstrekken opleiding en onderhoud.

Via de werking van de uitpas garanderen we een internettoegang aan iedereen die dit nodig heeft. Met digi-buddies ondersteunen we de effectiviteit van het actieplan "iedereen digitaal" op het terrein.

Klimaat, duurzaamheid & innovatie

De economische relance moet tegelijk maximaal bijdragen aan het koolstofarmer maken van onze economie en samenleving, in lijn met de ambities/doelstellingen uit het Vlaams Energie- en Klimaatplan 2030 (VR 09/12/2019), de lange termijn klimaatstrategie 2050 (VR 20/12/2019) en de lange termijn renovatiestrategie 2050 (VR 29/05/2020).

- Investeringsimpulsen in innovatie verder optrekken
  - Versnellen van het groeiend O&O => met bijzondere aandacht voor O&O-projecten bij bedrijven
  - PMV beheert tevens het Flanders Future Tech Fund, dat in 2019 werd opgericht met een beschikbaar kapitaal van 75 miljoen euro => aanwenden voor innovatief onderzoek op vlak van (hoog-risico) platformtechnologie
  - Vlaanderen chiplab van de wereld: extra ESR-8 kapitaal om de clean-room-capaciteit van IMEC te vergroten, alsook om via het IMEC-XPand-fonds te investeren in beloftevolle nanotech-spin-offs
  - Investeringsimpulsen in vlaggenschipprojecten van de Vlaamse havens inzake CO² captatie & hergebruik
  - Eenmalige investeringsimpulsen om mee in te spelen op mogelijke Europese subsidie-enveloppes
  - Bio-economie: duurzame productie van biogas en biomassa, gebruikt voor bio-gebaseerde producten; ook reststromen van de landbouw kunnen in de bio-economie als grondstof hergebruikt worden i.p.v. fossiele brandstoffen
  - Landbouw: versterking van VLIF-investeringsimpulsen voor droogteproblematiek, klimaatinvesteringen, innovatieve technieken op land- en tuinbouwbedrijven en in de agrovoedingssector (gericht op circulariteit, voedsel-economie, korte keten en bio-economie)

- Transitie naar waterstofeconomie => we willen van Vlaanderen een waterstof-topregio maken, met o.a. toewijzing van steun aan concrete projecten die op KT gerealiseerd kunnen worden (cf. projecten in Zeebrugge, Oostende, Antwerpen, Gent...); tegelijk bereiden we ons in Vlaanderen nu al maximaal voor op een eventuele Europese IPCEI voor waterstof

- Blue Deal tegen droogte, wateroverlast en wateronderzoek => met de Blue Deal pakken we de droogteproblematiek en de waterschaarste op een krachtvolle manier aan. We zetten in op infiltratie om van Vlaanderen opnieuw een spons te maken zodat we water optimaal kunnen benutten. We geven water opnieuw ruimte.

- Renovatieactiviteit van het gebouwenpark verhogen
  - Grootschalig programma voor energetische renovatie van particuliere woningen: door het verstrekken van een labelpremie en een renteloos renovatiekrediet (waarbij de rentelast gedragen wordt via voorafnames uit het Energiefonds en het Klimaatfonds, cf. eerdere afspraken) om zoveel mogelijk nieuwe eigenaars te verleiden om hun woning grondig energetisch te renoveren;
  - Asbestpremie voor particulieren + wegwerken asbest in scholen en zorgsector
  - Verlenging/versterking van de sloop- en heropbouwpremie (in afwachting van een (federale) BTW-verlaging naar 6%)
  - Geïntegreerde woningrenovatiepremie vanaf 2022

- Noodkoopfonds
  - Flankerend beleid afbouw elektrische accumulatieverwarming
  - Actieplan energie-efficiëntie Vlaamse Overheid via VEB en ondersteund door onderzoek via EnergyVille
- Vergroening transport en modal shift
    - We verhogen onze investeringen in alle duurzame verkeersmodi, met o.a. vergroening van de vloot De Lijn, bijzondere aandacht voor fietsinfrastructuur en versnelde investeringen (cf. supra) in de binnenvaart (bv. bruggen Albertkanaal, Seine-Schelde-verbinding, Dender en kaaimuren);
    - We voorzien een enveloppe voor cofinanciering via trekkingsrechten per gemeente (per aantal inwoners) waarbij we elke 2 euro die lokale besturen inzetten voor investeringen in fietsinfrastructuur met 1 euro versterken;
    - We versnellen de uitrol van laadpaalinfrastructuur voor elektrische wagens;
    - We investeren in LED-verlichting langs gewestwegen.
- Verhoging van investeringen in hernieuwbare energie, zowel voor PV (particulieren en middelgrote PV), calls voor kleine en middelgrote windturbines alsook voor warmtenetten, waarbij we voorrang geven aan de meest kostenefficiënte projecten (m.u.v. de call voor innovatieve projecten)
- Versnelde omslag naar een maximale circulaire economie
    - Uitbouw van Vlaanderen als recyclagehub, met o.a. inzamelen van kostbare materialen, steun aan bedrijven voor onderzoeksprojecten met het oog op “design to recycle” etc.
    - Ondersteuning innovatie in bouwsector gericht op circulair bouwen
    - Onderzoek en begeleiding van bedrijven die de omslag maken naar circulaire economie

Investeren in mens & samenleving

Zorg- en welzijnssector

We maken een extra recurrent budget vrij van 525 miljoen euro bovenop het reeds voorziene uitbreidingsbudget voor Welzijn => in totaal 1,1 miljard euro voor welzijn en zorg

- Betere verloning van het zorgpersoneel en aantrekkelijker maken van beroep (o.m. via positieve beeldvorming, werken op zij-instroom, extra omscholing tot verpleegkundigen etc.)
- Capaciteit: extra uitbreiding van het zorgaanbod in allerlei sectoren
- Kwalitatieve verbeteringen, verlichting van de werkdruk etc.
- Hervormingen: IFIC, ontschotting etc.

Dit alles zal dit najaar worden onderhandeld met het oog op een sociaal akkoord met de betrokken sectoren voor de gehele regeerperiode.

Simultaan aan het afsluiten van een nieuw sociaal akkoord is het kader voor zorgvernieuwing uitgewerkt, met focus op regelluwe kaders, proeftuinen, sociaal ondernemerschap,

persoonsvolgende financiering en financiële responsabilisering van voorzieningen op vlak van outcome en innovatie.

We versnellen de geplande investeringen in de Vlaamse woonzorg (-centra), zodat we een krachtig antwoord bieden op de sterk toegenomen zorgzwaarte van de bewoners en zo een historische achterstand helpen wegwerken. We waken erover dat dit tevens een positief effect heeft op de betaalbaarheid van woonzorgcentra.

Onderwijs & Werk: Opleiding en Levenslang Leren

- Samenwerking tussen Werk en Onderwijs
  - 2021 als “Jaar van de Opleiding”: een groot offensief op vlak van opleiding, zowel voor werkzoekenden, als voor tijdelijk werklozen, als voor inactieven, als voor mensen die een job hebben maar zich wensen (of genoodzaakt zien) te heroriënteren => extra uitgaven maximaal focussen op 2021, zodat we mensen zo snel mogelijk in staat stellen om toekomstige jobkansen te grijpen; concreet:
    - Om competenties bij volwassenen te stimuleren, versterken en promoten we het (online) opleidingsaanbod bij een breed gamma aan opleidingsaanbieders gaande van CVO's, CBE's, hogescholen, universiteiten, VDAB, ondernemersopleidingen, sectoren tot private opleidingsverstrekkers;
    - We stimuleren bij potentieel lerenden de vraag en toeleiding naar opleiding en upskilling via versterkte informatie, (loopbaan-) begeleiding, vraaggerichte instrumenten, EVC en NARIC, via VDAB en voor nieuwkomers via het Agentschap I&I;
    - We beantwoorden de competentienoden met o.a. competentiechecks, screening van opleidingsnoden en een maatgericht aanbod;
    - We versterken het werkplekleren in de ondernemingen en organisaties, ook in het kader van duaal leren.

- Onderwijs
  - Extra aandacht voor de meest kwetsbare kinderen en studenten
    - We investeren in extra remediëringstrajecten om de opgelopen leerachterstand als gevolg van de Corona-crisis zo snel mogelijk weg te werken; we verankeren daartoe i.s.m. de lokale besturen de zomerscholen en daarnaast breiden we het concept ook uit richting zogenaamde “bijscholen” in andere vakantieperiodes en schoolvrije momenten (die voor sterkere leerlingen ook kunnen dienen als verdiepingstrajecten, bv. ter voorbereiding op het hoger onderwijs);
    - We trachten ook maximaal leerlingen die tijdens de Corona-crisis het onderwijs vroegtijdig verlaten hebben, opnieuw aan boord te krijgen, inclusief via jeugdwelzijnswerk;
    - We versterken de studentenvoorzieningen in het hoger onderwijs zodat kwetsbare studenten met leerachterstand extra begeleid kunnen worden.
  - We maken zij-instroom nog aantrekkelijker door elders verworven anciënniteit nog beter te honoreren, dit met het oog op het wegwerken van het lerarentekort; we voorzien tevens een korte maar krachtige pedagogische opleiding voor zij-instromers;

- We richten een (eenmalig) strategisch fonds op voor de innovatie van opleidingen en opleidingsinfrastructuur in het hoger onderwijs.
- Werk
  - De uitdagingen op de arbeidsmarkt zijn groot: stijgende werkloosheid maar ook krapte en mismatch, wijzigende opleidingsnoden, digitalisering... We sluiten daarom een VESOC-akkoord “Alle hens aan dek” met oog op het snel terug verhogen van de werkzaamheidsgraad richting 80%. VDAB staat als arbeidsmarkt-regisseur klaar om deze uitdagingen op te nemen. Dit realiseren we door:
    - een zo snel mogelijke activering van wie werk verliest als gevolg van Corona-crisis, maar ook de activering van anders-actieven en inburgeraars
    - het maximaal invullen van openstaande vacatures, en transities faciliteren,
    - een opleidings- en loopbaanoffensief (cf. supra),
    - het versterken van loopbanen van kwetsbare werkzoekenden en werknemers,
    - werkbaar werk nog meer ondersteunen en van telewerk een duurzaam onderdeel maken in de bedrijfsorganisatie. We zetten daarbij in op psychisch welbevinden op de werkvloer.
  - Om werken lonend te maken nemen we initiatief. We implementeren hierbij de Vlaamse jobbonus conform de modaliteiten zoals bepaald in het Vlaams regeerakkoord.

Mentaal welbevinden van Vlamingen en de sociale cohesie in de samenleving versterken

Het lijkt geen twijfel dat de coronacrisis een impact heeft op het psychosociaal welzijn van de bevolking. Heel wat mensen ervaren onzekerheid, angst en stress. Dit kan ernstige gevolgen hebben, zeker in combinatie met (sociale) isolatie, wegvallen van hulpverleningsbronnen en activiteiten. Die gevolgen kunnen zich op verschillende manieren uiten: toename (geestelijke) gezondheidsproblematieken, sociaal-maatschappelijke schrijnende tot zelfs onveilige situaties in gezinnen, voor jongeren en kinderen.

Het belang van psychosociaal welzijn van mensen, en zeker ook van onze jongeren, het belang van het aansluiting vinden bij buurt en samenleving en het belang van sociale contacten, werd door de coronacrisis nóg duidelijker in de verf gezet dan voordien al het geval was.

De Vlaamse Regering anticipeerde in april 2020 in het kader van de bestrijding van COVID-19 op deze gevolgen met een Actieplan Mentaal Welzijn, en zet in het licht van de tweede Corona-golf en het feit dat psychische klachten zich vaak pas maanden na de crisis echt manifesteren deze inspanningen ook in het kader van de relance verder. Economisch herstel kan enkel lukken indien er voldoende aandacht kan zijn voor het mentale welzijn, van de bevolking in het algemeen, en van enkele specifieke doelgroepen, zoals zorg- en welzijnswerkers, kinderen en jongeren, mensen in eenzaamheid, mantelzorgers en vrijwilligers, ... in het bijzonder.

In dit zelfde kader investeren we bovendien in volgende projecten:

- Meer kwalitatieve natuur, meer bossen (4.000 ha) en meer toegang tot groen, alsook ecologische ontsnipperingsprojecten ter hoogte van bestaande transportinfrastructuren, die bijdragen tot verkeersveiligheid, ontharding en kwaliteitsvolle vergroening

- Mentaal welbevinden bij kinderen, jongeren en ouderen versterken
- Meer ruimte voor kinderen en jongeren
- We faciliteren het vrijwilligers- en verenigingsleven met een digitaal “verenigingsloket”
- We geven eenmalig in 2021 extra zuurstof aan individueel creatief talent/meesterschap
- Versterking van preventieve geestelijke gezondheidsbevordering op lokaal niveau i.h.k.v. zorgzame buurten, Overkophuizen en samenwerkingsverbanden “één gezin, één plan”
- Versterking aanpak intra-familiaal geweld
- Extra inzet buitenschoolse activiteiten i.s.m. lokale besturen voor kinderen (“spelend leren”), voor buurtwerk en lokale armoede-initiatieven
- Aan de hand van wijkverbeteringscontracten engageren zowel de verschillende betrokken beleidsdomeinen van de Vlaamse overheid als het betrokken lokaal bestuur zich om, door middel van een mix van kordate en zachte maatregelen, waarbij conform het bestuursdecreet kan worden afgeweken van bestaande regelgeving, de vicieuze cirkel in deze wijken te doorbreken door in te zetten op o.a. wonen, onderwijs, werk.

Brexit

Vele bedrijven en een aantal specifieke sectoren zullen ook ondersteund moeten worden in het helpen opvangen van de gevolgen van een harde Brexit eind dit jaar. Het UK is immers de vierde belangrijkste handelspartner voor Vlaanderen. Meer in het algemeen moeten we onze Vlaamse bedrijven nog meer impulsen geven om te exporteren en bestaande exporterende bedrijven helpen hun producten, diensten en afzetmarkten nog meer te diversifiëren (o.a. via deelname aan internationale beurzen en events).

- We verlengen het FIT-exportpromotieplan en de VLAM-initiatieven in 2021 en 2022 en breiden het uit met extra ondersteunende maatregelen voor bedrijven die door een harde Brexit zwaar getroffen worden (o.a. voor het nakomen van douane- en regelgevingsverplichtingen);
- Tevens versterken we onze inspanningen om investeringen aan te trekken, o.a. door Vlaanderen te promoten bij investeerders als innovatieve kennisregio met behulp van gespecialiseerde consultants in 15 toplanden en virtuele site visits met behulp van verbeterde technologie; de Brexit is ook een opportuniteit om bepaalde logistieke activiteiten aan te trekken (Vlaanderen als “gateway to Europe”)
- Voor vele bedrijven zal de Brexit een aanzienlijke transformatie van hun bedrijfsmodel vragen. Via VLAIO zorgen we voor gerichte ondersteuning.
- Zodra de EU duidelijkheid schept over het Brexit-fonds dat in het MFK voorzien is, moeten we daar maximaal op inspelen. Binnen België moet het evident zijn, gezien de quasi uitsluitende impact van de Brexit op de Vlaamse economie, dat deze middelen quasi volledig aan Vlaanderen worden toegewezen.